TÜRKİYE'DEKİ ASUR TARİHİ ARAŞTIRMALARI VE ASUR TARİHİ ARAŞTIRMALARINA DAİR ÖNERİLER

Salih ÇEÇEN*

Özet

Asur devleti her dönem Anadolu coğrafyasıyla yakından ilgilenmiştir. Eski Asur döneminde ticari sebeplerle Anadolu'da merkezler kurmuşlardır. Orta Asur döneminde Anadolu, siyasi mücadelelerin yaşandığı bir coğrafya konumdadır. Yeni Asur döneminde ise artık birçok eyaletin kurulduğu önemli bir egemenlik alanıdır. Bu sebeple Asur devletinin her dönemine ait izlere ve belgelere bu topraklarda rastlanmaktadır. Eski Asur dönemiyle ilgili 24 bine yaklaşan tablet sayısı, Orta Asur döneminde oldukça azdır. Yeni Asur döneminde ise son yıllarda ortaya çıkan tabletlerle bu sayı 600 civarındadır. Bu tabletlerin büyük çoğunluğu ülkemizde ve yurtdışındaki çalışmalarda yayımlanmıştır. Bu çalışmada ülkemizde bulunan tabletlerle ilgili yapılan çalışmalar ele alınacaktır.

Anahtar kelimeler: Anadolu, Eski Asur, Orta Asur, Yeni Asur, çiviyazısı

RECOMMENDATIONS PERTAINING TO ASSYRIA, AND THE ASSYRIAN HISTORICAL RESEARCH HISTORICAL RESEARCH IN TURKEY

Abstract

The Assyrian state has always been interested in the Anatolia. During the Old Assyrian period they established centers in Anatolia for commercial reasons. During the Middle Assyrian period, Anatolia was a region where political struggles took place. In the Neo-Assyrian period, it was an important area of sovereignty where many provinces were established. For this reason, traces and documents belonging to each period of the Assyrian state can be found in the mentioned land. Around 24 thousand tablets belonging to the old Assyrian period were found. The number of tablets belonging to the Middle Assyrian period is quite low. In the Neo-Assyrian period, the total number of tablets that emerged in recent years is around 600. A large number of these tablets have been published in Turkey and abroad. In this article, tablets found in Turkey and related studies are discussed.

Key words: Anatolia, Old Assyrian, Middle Assyrian, Neo-Assyrian, Cuneiform

Türkiye'de Eskiçağ Dönemi çalışmaları, Cumhuriyetimizin kuruluşuyla birlikte ivme kazanmış ve sistemli yüzey araştırması-arkeoloji kazıları ile resmiyet kazanmıştır. Şimdiye kadar Anadolu'da yapılmış olan çalışmalar neticesinde Asur Dönemini ilgilendiren birçok yazılı belge tespit edilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında Asurcaya sirayet etmiş Türk bilim adamı eksikliğinden dolayı, buluntular ile ilgili ilk çalışmalar yabancı bilim adamları tarafından gerçekleştirilmiştir. 1935'de Atatürk tarafından Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin kurulması ve bu anlamda Sumeroloji Kürsüsünün kurulması ile ilgili saha ile ilgili öğrenci alımı ve onların yetiştirilme süreci başlatılmıştır. Bilindiği üzere bu kürsünün kurucu öğretim üyesi, Almanya'dan getirtilen Yahudi asıllı Benno Landsberger'dir.

* Prof Dr. Ankara Üniversitesi, DTCF Fakültesi, Sumeroloji Anabilim Dalı.

Asur çalışmalarını elbette üç kısımda ele almalıyız. Bu ayrım hem dönem hem de lehçe farklılığı anlamında ele alınmaktadır. Çalışmamızda, tabletlerin yazıldığı lehçeyi gözeterek Eski Asurca, Orta Asurca ve Yeni Asurca başlıklarıyla ele alıp dünü ve bugünü ve geleceğiyle ilgili neler yapıldı ve neler yapılmalıdır sorularına cevap verilecektir.

Bilindiği üzere, Osmanlı Dönemi Irak topraklarındaki yabancıların gerçekleştirdiği arkeolojik kazılarda birçok çiviyazılı belge bulunmuş, bunların yarıya yakını yurtdışına götürülürken diğer yarısı da İstanbul Arkeoloji Müzesine getirilmiştir. Bu belgeler içinde çalışmamızı oluşturan Asurca yazılmış birçok tablet vb. materyal tespit edilmiştir. Cumhuriyet Dönemi kazı ve yüzey araştırmaları neticesinde ise günümüze kadar yine aynı dilde birçok arşiv, stel ve farklı materyaller üzerine yazılmış belgeler ele geçirilmiştir.[†]

Eski Asurca Çalışmaları:

Eski Asurca lehçe ile yazılmış çiviyazılı belgeler Anadolu'nun yazı ile tanışmasını sağlayan ilk vesikalardır. Bu dilde yazılmış belgelerin büyük bir kısmı Kültepe (*Kaniš*) merkezli olup bunun yanında Boğazköy (*Hattum*), Alishar (*Amkuwa'*), Kuşaklı (*Šarišša*), Kaman-Kalehöyük ve Acemhöyük gibi resmi kazıları yapılan merkezlerde de ele geçirilmiştir. Bunun yanında Türkiye'nin değişik müzelerine satın alma yolu ile ya da bağışlanarak kazandırılmış olan tablet parçaları da mevcuttur.

Kültepe eski Kaniš ören yeri Kayseri'nin 20 km. Kuzey Doğusunda bugünkü Karahöyük köyünün yanında yer almaktadır. Bu höyükteki araştırmaların başlangıcı bir asır önceye gitmektedir. Kültepe höyüğünde ilk kazı, E. Chantre tarafından 1893 ve 1894 yıllarında yapılmıştır. Höyüğün doğu ve kısmen de merkezi kısımlarında sondajlar yapan Chantre, birçok mimari kalıntıları, pişmiş topraktan yapılmış Hitit vazoları, ritonları hayvan heykelciklerini gün ışığına çıkarmıştır. Chantre, burada bulduğu eserleri, *Mission en Cappadoce*,[‡] adlı eserinde yayınlamıştır. H. Winckler, 1906 yılında yapmış olduğu kazılarda önemli eserler ele geçemediğinden kazı ile ilgili olarak herhangi bir kitap yayınlamamıştır. Aynı yıl H. Grothe de küçük çapta bir araştırma yapmış ve bu araştırmayla ilgili olarak, *Meine Vorderasien Expedition in 1906-1907*, adlı eserinde bilgi vermektedir. 1925 yılında B. Hrozný, Kültepe'de kazıya başlamış ve höyüğün eteğindeki tarlalarda yaptığı kazıda 1000 kadar tablet bulmuştur. Böylece, tabletlerin bulunduğu yerin Asurlu tüccarların ve yerli halkın birlikte oturdukları *kārum* alanı olduğu anlaşılmıştır. Bu kazıda bulunanlarla, Avrupalı seyyahların Anadolu'da dolaşırken satın aldıkları tabletler, çeşitli Avrupa müzelerine dağılmış ve Avrupalı bilim adamları tarafından seriler halinde yayınlanmıştır.[§]

Kültepe'de sistemli kazılara 1948 yılında Türk Tarih Kurumunun desteğiyle ve Prof. Dr. T. Özgüç'ün teşebbüsüyle başlanmış ve halen devam etmektedir. Kültepe'de kazılar iki ayı yerde; biri

[†] Özkan, Süleyman, *Türkiye Müzelerinde Korunan Çiviyazılı Tabletler*, Prof. Dr. Recep Yıldırım'a Armağan, Bilgin Kültür Sanat yayınları, 2017, 173-vd; Yıldırım, Nurgül, *Anadolu'da Bulunan Yeni Asurca Belgeler*, D.T.C.F., Tarih Araştırmaları Dergisi, Cilt, 28, Sayı, 48, s.119-135.

[‡] Chantre, Ernest, *Mission en Cappadoce*, Paris, 1893-1894.

[§] Şahin, Hasan Ali, *Cumhuriyetin 80. Yılında Kültepe-Kaniš Kazıları*, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 22, 151 vd. Bu konuda ayrıca bkz. Michel, Cecile, *Old Assyrian Bibliography of Cuneiform Texts, Bullae, Seals and the Results of the Excavations at Assur, Kültepe/Kanis, Acemhöyük, Alishar and Bogazköy, Old Assyrian Archives Studies I, Publications de l'Institut historique-archéologique néerlandais de Stamboul, vol. XCVII, Leyden.*

Eski Kaniş Şehri'nin olduğu höyükte diğeri ise, höyüğün eteğindeki sonradan kârum şehri olduğu anlaşılan yerde yapılmıştır.

Her iki yerleşim yerinde de dört yapı katı ortaya çıkarılmıştır. İlk iki tabakada yazılı belge ortaya çıkmamıştır. Bunlar IV. ve III. tabakalar olup Eski Tunç Çağı katlarıdır. Söz konusu Çağ (M.Ö: 3000-2000) da Kaniş etrafı surlarla çevrili bir kent olmalıdır. Bu dönemde Orta Anadolu'da şehir devletlerinin varlığını Akad Krallarının kahramanlıklarını anlatan, Boğazköy ve Kültepe'de bulunmuş olan belgelerden öğrenmekteyiz.** 1958 yılı Kültepe kazısında bulunan ve yakın zamanlarda yayınlanan belgede, Akadlı Sargon'un batı seferinde Kaniş'e de geldiği anlaşılmaktadır.†† Kaniş Şehri'nin III. bin yılın ikinci yarısından itibaren gelişerek önemli bir merkez haline geldiği biliniyor. Kaniş kârumunun II ve Ib katı tam planlarıyla korunmuş yapıları, yazılı belgeleri, güzel sanat eserleriyle Önasya'nın kendine özgü bir dünya ticaret merkezi olduğunu göstermektedir.

Kültepe kazılarına destek veren Türk Tarih Kurumu, bu merkezden çıkan malzemelerin kitap halinde yayınlanması konusunu önemsemiş ve yerli ve yabancı bilim insanlarına hazırladıkları çalışmaları basma garantisi ve neredeyse mecburiyetini bir gelenek olarak devam ettirmiştir. Bu anlamda kazıyı gerçekleştiren rahmetli Tahsin Özgüç ve eşi Nimet Özgüç'ün kazı raporları ve bulunan mühürlerle ilgili kitapları yayınlanmıştır.‡‡ Ayrıca rahmetli Metin Akyurt tarafından bu dönemin ölü gömme aletlerine konu alan bir kitap da yayınlanmıştır.§§ Tabletlerin yayın hakkını elinde bulunduran rahmetli hocamız Kemal Balkan yine aynı kurumda iki önemli filolojik kitap yayını gerçekleştirmiştir.***

1982'den sonra Prof. Dr. Emin Bilgiç başkanlığında Kültepe Tabletleri Yayın Heyeti çalışmalarına başlamış ve bu çalışmalar neticesinde saha ile ilgili yayınlara büyük bir ivme kazandırılmış ve aşağıda bahsedeceğimiz kitap ve diğer bilimsel yayınlar ortaya çıkmıştır. Bunun neticesi olarak Türk Tarih Kurumunun basım desteği neticesinde şimdiye kadar 11 kitap

** Yiğit, Turgut, *Akadlar Devrinde Anadolu'nun Siyasi Yapısı*, Ankara Üniversitesi D. T. C. F. D. 40, 13-28, 2000,

†† Günbattı, Cahit, *Kültepe'den Akadlı Sargon'a ait bir Tablet*, Archivum Anatolicum, Sa 3, 131 vd.

‡‡ Özgüç, Tahsin, *Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Kültepe Kazısı Raporu 1948*, Ankara 1950.; Özgüç Tahsin, *Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Kültepe Kazısı Raporu 1949*, Ankara 1953.; Özgüç, Tahsin, *Kültepe Kaniş II, Eski Yakınoğlu'nun Ticaret Merkezinde Yeni Araştırmalar*, Ankara 1986.; Özgüç, Tahsin, *Kültepe Kaniş/Neşa Sarayları ve Mabedleri – The Palaces and Temples of Kültepe, Kaniş/Neşa*, Ankara, 1999.; Özgüç, Nimet, *Kültepe Mühür Baskılarında Anadolu Grubu*, Ankara 1965; Özgüç, Nimet, *Kaniş Karumu Ib Katı Mühürleri ve Mühür Baskıları*, Ankara 1968; Özgüç, Nimet – Tunca, Ö, *Kültepe Kaniş: Mühürlü ve Yazılı Kil Bullalar – Sealed Inscribed Clay Bullae*, Ankara 2001.; Özgüç, Nimet, *Kültepe Kaniş / Neşa Yerli Peruwa ve Aşur-ımitti'nin oğlu Assur'lu Tüccar Usur-şa-Iştar'ın Arşivlerine ait Kil Zarfların Mühür Baskıları Seal Impressions on the Clay Envelopes from the Archives of the Native Peruwa and Assyrian Trader Usur-şa-Iştar son Of Aşşur-ımitti*, Ankara, 2006.

§§ Akyurt, İ. Metin, *M.Ö. 2. Bin'de Anadolu'da Ölü Gömme Adetleri*, Ankara 1998.

*** Balkan, Kemal, *Kaniş Kârum'unun kronoloji problemleri hakkında müşahedeler = Observations on the chronological problems of the Kârum Kaniş*, Ankara 1955; Balkan, Kemal, *Mama Kralı Anum-Hirbi'nin Kaniş Kralı Warşama'ya Gönderdiği Mektup*, Ankara 1957.

yayınlanmıştır.^{†††} Bunun dışında Veysel Donbaz,^{†††} K. R. Veenhof^{§§§} ve Cahit Günbattı^{****} tarafından yayınlanmış olan önemli kitaplar da vardır. Ayrıca Esmâ Öz^{††††} ve Ebru Mandacı^{††††} tarafından bu dönemle ilgili kitaplar da yayınlanmıştır.

Kitap yayınları dışında, Türk bilim insanlarının ortaya koyduğu yüzlerce makale ve araştırma yazıları değişik kitap, dergi ve çalışmalarda yayınlanmış olup, bu yayınların 2003 yılına kadar olan bibliyografisi Cécile Michel tarafından bir kitap halinde sunulmuştur.^{§§§§} 2003 yılından sonraki bu alanla ilgili makale ve araştırma yazıları sayısı yüzlerle ifade edilebilecek kadar çoktur. Bunları tek tek isimleri ile ve dipnotları ile vermek istemedik. Kültepe Tabletleri çalışmaları ile ilgili hali hazırda Türk Tarih Kurumu'nda basılma aşaması devam eden ciltler de mevcuttur. İleriye dönük arşivler ile ilgili kitap çalışmaları devam edecektir. Ayrıca tabletler okunmaya devam ettikçe yeni makale ve bildiri konuları ortaya çıkacak, bunların neticesinde yeni yayın imkânları doğacaktır.

Orta ve Yeni Asur Çalışmaları

Orta Asur Dönemi belgeleri Anadolu topraklarında yok denecek kadar az sayıdaki kazı merkezlerinden çıkmış durumdadır. Bu dönemle ilgili en büyük çiviyazılı tablet İstanbul Arkeoloji Müzeleri arşivlerindedir. Bunların gelişi ise Osmanlı Dönemi toprakları olarak bilinen Irak'tandır.

İstanbul Arkeoloji Müzesindeki Orta Asurca tabletler Veysel Donbaz ve zaman zaman da onun beraber çalıştığı yabancı meslektaşları ile ortak yayın olarak ortaya konulmuştur. Bunlar bazen kitap^{*****}, bazen de makaleler^{†††††} şeklindedir. Ayrıca Ilısu Barajı kurtarma kazıları çalışmaları

^{†††} Bilgiç, Emin – Sever, Hüseyin – Günbattı, Cahit – Bayram, Sebahattin, *Ankara Kültepe Tabletleri 1*. Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara. 1990.; Bilgiç, Emin – Bayram, Sebahattin, *Ankara Kültepe Tabletleri 2*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara. 1995; Bilgiç, Emin - Günbattı, Cahit, *Ankaraner Kültepe Texte III* FAOS Beiheft 3, Stuttgart. 1995; Albayrak, İrfan, *Kültepe Tabletleri IV* Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2006; Veenhof, K. R., *Kültepe Tabletleri V*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara. 2010; Larsen, Mogens Trolle, *Kültepe Tabletleri VIa*, (2010), *VIb*, (2013) *VIc* (2014) *VID* (2018); Bayram, Sebahattin – Kuzuoğlu, Remzi, *Kültepe Tabletleri VIIa*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara. 2014; Veenhof, K. R. *Kültepe Tabletleri VIII*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara. 2017; Albayrak, İrfan – Erol, Hakan, *Kültepe Tabletleri IXa*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara. 2016; Günbattı, Cahit, *Kültepe Tabletleri X*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara. 2016; Erol, Hakan, *Kültepe Tabletleri XIa*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara. 2018.

^{††††} Donbaz, Veysel, *Sadberk Hanım Müzesi'nde Bulunan Çiviyazılı Belgeler*, İstanbul. 1999.

^{§§§§} Veenhof, K. R., *The Old Assyrian List of Eponyms from Karum Kanesh and its Chronological Implications*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara. 2003.

^{****} Günbattı, Cahit, *Kültepe-Kaniş Anadolu'da İlk Yazı İlk Belgeler*, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, Kayseri. 2012; *Harsamna Kralı Hurmalı'ye Gönderilen Mektup ve Kaniş Kralları*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara. 2014.

^{†††††} Öz, Esmâ, *Kültepe Metinleri Işığında Eski Anadolu'da Tarım ve Hayvancılık*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara. 2014.

^{†††††} Mandacı, Ebru, *Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda Kadın*, Tulpars Yayınları, Ankara. 2016.

^{§§§§§} Michel, Cécile, *The Old Assyrian Bibliography*, Nederlands Instituut voor Het Nabije Oosten, 2003.

^{*****} Donbaz, Veysel, *Ninurta-tukulti-Aššur Zamanına ait Orta Asur İdari Belgeleri*, Türk Tarih Kurumu Yayınları. Ankara. 1976; Donbaz, Veysel – Grayson, K., *Royal Inscriptions of Clay Cones from Ashur, now in Istanbul*. RIMS vol.1, London. 1984.; Donbaz, Veysel, *Keilschrifttexte in den Antiken Museen zu Stambul II*, Stuttgart. 1989.

^{††††††} Donbaz, Veysel, “Orta Asur Devrinde Kadın Dokumacılar Ait Bir Liste”, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Yıllığı 15-16. s. 221-229.; Donbaz, V. – Brinkman, J.A., “Notes Breves” *Revue d'Assriologie* 66, 1972.; Donbaz, V. – Brinkman, J. A., “Nuzi Type tidennutu-Tablet Involving Real Estate” *Oriens Antiqvs*, 16, s. 99-104. 1976.; Donbaz, V. – Frame, G., “The Building Activities of Shalmaneser I in Northern Mesopotamia” *Annual Review of thew Royal Inscriptions of Mesopotamia Project I*, s. 1-5. 1983.; Donbaz,

merkezlerinden biri olan Giricano Höyük'teki kazılardan çıkan 15 adet Orta Asur Dönemi tabletini Karen Radner tarafından yayınlanmıştır.^{****} Bunun dışında Şanlıurfa'nın Bozhöyük ilçesi Gerçek Deliler Köyü'nde bulunan ve Adıyaman müzesinde muhafaza edilen Orta Asur dönemine ait bir başka tablet daha vardır.^{§§§§}

Anadolu'da Yeni Asurca belge veren birçok merkez bulunmaktadır. Bu merkezlerin dışında, kaçak kazılardan ele geçirilen bu döneme ait belgeler de mevcuttur. Anadolu'daki Yeni Asur Dönemi tablet çalışmaları deyince aklımıza Sultantepe tabletleri gelmektedir. 407 adet tablettten oluşan bu arşivin birinci cildi Gurney-Finkelstein^{*****} tarafından, ikinci cildi ise yine Gurney ve Hulin tarafından yayınlanmıştır.^{†††††} İkinci büyük tablet arşivi ise artık Harran civarına lokalize edilen Maallânâte'den kaçak kazılardan çıkan tabletleridir. 1970'li yıllardan beri bilinen ve birçok dünya müzesine dağılan çoğunluğu Brüksel'de korunan Asurca ve Aramice toplam 70 tablet Homès-Frederiq ve Garelli tarafından yayınlanmıştır.^{*****} Bir başka önemli tablet grubu ise Maraş Tabletleri olarak bilinmekte olup, gayri-resmi kazılar sonucunda ele geçip satın alma yoluyla büyük bir kısmı Anadolu Medeniyetleri Müzesine bir kısmı da Kahramanmaraş Müzesine kazandırılmıştır. Bu tabletler Günbattı, Çeçen, Gökçek ve Akyüz tarafından bir kitap halinde yayınlanmak üzere Türk Tarih Kurumuna teslim edilmiş ve ilgili kurumda 2019 Eylül ayı kararı ile basım aşamasına gelmiştir.^{§§§§§} Dördüncü büyük tablet grubu, eski adı Tuşhan olan bugünkü Ziyarettepe höyükten gelmiştir. Buradaki çalışmalar yine Ilısu Barajı Kurtarma Kazısı kapsamında yapılan kazı merkezlerinden birisidir. Bu tabletler Parpola, Macginnis ve M. Willis tarafından yayınlanmıştır.^{*****} Bunların yanında Malatya Arslantepe'den ele geçirilen II. Sargon'a ait Silindir tablet parçaları mevcuttur.^{††††††} Bugün ki Tell Tayinat'tan (antik Kunalı) 11 tablet ve II. Sargon'a

-
- V. - Brinkman, J. A., "Two Middle Assyrian Texts from Assur" ZA 75, 78-86. 1985.; Donbaz, V. – Harrak, "The Middle Assyrian Eponmy of Kidin-Aššur" Journal of Cuneiform Studies, 41-2, s.217-225. 1989.; Donbaz, V., "Fragments of the Annals of Tiglath-Pileser I" ARRIM 8, s.2-3. 1990.; Donbaz, V. – Galter, H., Assurnasirpal II und die Subnatquelle" Mitteilungen der Deutschen Orient-Gesellschaft 129 s.173-186. 1997.; Donbaz, V., "A Middle Assyrian Private Letter" Stude Sul Vicino Oriente Antico, Series Minor LXI, s.237-241, Napoli. 2000.; Donbaz, V., "Selected Middle Assyrian Private Letters Housed in Istanbul, Studies on the History of Assyria and Babylonia in Honour of A. K. Grayson, s.67-80, 2004.; Donbaz, V., "Variant Writing of the Middle Assyrian Month Name ša šarrate" NABU, 4-62. 2007.; Donbaz, V., "The PN Aššur-rā'im-nišēšu A Middle Assyrian Eponymy" NABU, s.4-64. 2007.; Donbaz, V. "Two Middle Assyrian Contracts Housed in Istanbul" Trees, Kins and Scholars Neo-Assyrian and Related Studise in Honour of Simo Parpola. Studia Orientalia, published by the Finnish Orinetal Society 106. Helsinki. 2009.
- **** Radner, Karen, *Das Mittel Assyrische Tontafelarchiv von Giricano-Dunnu-ša-uzibi*, Subartu, XIV, Brepols, 204.
- §§§§ Faruk Akyüz ve Koray Toptaş tarafından "A Middle Assyrian Tablet from Adıyaman Museum" adıyla yayıma hazırlanmıştır.
- ***** Gurney, O. R. – Finkelstein, J., *The Sultantepe Tablets I*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1957.
- ††††† Gurney, O. R. – Hulin, P., *The Sultantepe Tablets II*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1963. Ayrıca Finkelstein, J. J. "Assyrian Contracts from Sultantepe" Anatolian Studies 7, 1957, s. 137-145.
- ***** Homès-Frederiq, D. – Garelli, P. "Maallânâte. Archives d'un centre provincial de l'empire Assyrien, Greater Mesopotamia Studies2., Akkadica Supplementum 13., Bruxelles Centre Assyriologique Georges Dossin.
- §§§§§ Günbattı, C. – Çeçen, S. – Gökçek, L. G. – Akyüz, F., *Kahramanmaraş'ta Bulunmuş Yeni Asurca Tabletler*, Türk Tarih Kurumu Yayınları (basımda)
- ***** Parpola, Simo, "Cuneiform Texts from Ziyarettepe (Ancient Tushan)" SAAB, 16, 2002-2003; Macginnis John – Monroe M. Willis, "Recent Texts from Ziyarettepe", SAAB, 20, 2014, s.47-56.
- †††††† Castellino, G. "Il Frammento degli Annali di Sargon II", P. E. Pecorella (ed.), Malatya-III. Rapporto preliminare delle champagne 1963-1968: il livello eteo imperiale e quelli neoetei (Orintis Antiqui Collectio, 12): Roma, 1974, s.169-173, pl. 68; Frame, G. "A New Cylinder Inscriptions of Sargon II of Assyria from

ait stel parçası ele geçmiştir.***** Bunlar arasında en dikkati çeken Asarhaddon'a ait "yemin tableti"dir.***** Bunun dışında sayıları az olan tablet yayınları da olmuştur.***** İstanbul Arkeoloji Müzesinde bulunan ve Irak'tan getirilmiş olan Yeni Asurca tabletler yine kitap ve makaleler şeklinde Veysel Donbaz ve yabancı bilim insanları ortaklığında yayınlanmıştır.***** Bu malzemeler dışında önemli bir yer tutan kitabeler grubu vardır. Bunlar da değişik filologlar tarafından yayınlanmıştır.*****

Filolojik yayınlar dışında dönemin kültür tarihin yansıtan kitap ve makaleler de yayınlanmıştır.*****

-
- Melid", Fs Parpola, 2009, s.65-82; Akdoğan, R. – Fuchs, A., "Ein Inschriftenfragment Sargons II. Im Museum zu Ankara", ZA 99, 2015, s.82-86.
- ***** Lauinger, J. "Some Preliminary Thoughts on the tablet collection in Building XVI from tell Tayinat, JCSMS 6, 2011, s.5-14.;Lauinger, J. – Batiuk, S. "A Stele of Sargon II at Tell Tayinat", ZA 105, 2015, s.54-68.
- ***** Lauinger, J. "Esarhaddon's Succession treaty at Tell tayinat: Text and Commentary", JCS 64, 2012, s.87-123.
- ***** Girnavaz Höyük, Şariza ve Mardin civarından: Donbaz, V., "Some Neo-Assyrian Contracts from Girnavaz and Vicinity" SAAB 11/1, 1988, s.1-30.; Van Buylaera, G. – Luukko, M. "A Neo-Assyrian Estate Sale Contract from the Late Seventh Century", Die Welt des Orients 46/2, 2016, s.152-161. Kahramanmaraş: Gökçek, G. "Kahramanmaraş'ta Bulunmuş İki Yeni Asurca Tablet" Archivum Anatolicum 8/1, 2005.; Jimenez, Enrique – Adalı, Selim Ferruh – Karen Radner, "Four 7th-Century BCE Neo- Assyrian Slave Sale Records from Marqasi (Kahramanmaraş) in the Erimtan Museum (Ankara) and Elsewhere", Altorientalische Forschungen, 42/2, s. 153-172.; Fales, M. "An Aramaic Docket on Clay from Kahramanmaraş", ArAn 13/1, 2019, s.43-55. Kargamış: Hawkins, J. D., "Kargamış" RLA 5, 426-446; Marchesi, G. "A New Historical Inscription of Sargon II from Karkemish, JNES 78/1, 2019, s.1-24. Samal (Zincirli): Faist, B. "Die keilschrifttafeln Aus Sam'al (Zincirli), SAAB 20, 2014, s.33-46. Tarsus: Albrecht, G. "Cuneiform Inscriptions from Tarsus", JAOS 59/1, 1939, s.1-16. Batman civarından bir Yeni Asurca mülk satış tableti Koray Toptaş ve Faruk Akyüz tarafından, Güray Müze'den bir Yeni Asurca hububat borç tableti ise Ömer Kahya tarafından yayınlanacaktır.
- ***** Deller, K. – Fales, M. – Jakop-Rost, L. - Donbaz, V., Neo-Assyrian Texts from Assur State Archive of Assyria Bulletin, Volume I/1-2. Berlin. 1995.; Jakop-Rost, L. – Radner, K. – Donbaz, V. Neuassyrische Rechtsurkunden II Saarbrücken. 2000.; Donbaz V. – Parpola, S. Neo-Assyrian Legal Texts in Istanbul Studien zu den Assur, StAT Band 2 Saarbrücken 2001.; Donbaz, V. – Galter, H. "Zwei Inschriften Sanheribs im İstanbuler Museum ARRIM 3 s.3-8. 1985.; Donbaz, V. – Deller, K. "Sanheribs Zababa-Temple in Aşşur, Baghdader Mitteilungen 18 s.221-228. 1987.; Donbaz, V, The Date of the Eponym Nabū-bēla-uşur" Melanges Paul Garelli, s. 1-6. 1992.; Donbaz, V., " NA Eponym šarru-mītu-uballit" NABU 4-114. 1995.; Donbaz V., "Some Selected Neo-Assyrian Texts from Istanbul and Elsewhere" SAAB 12/2 64-88. 1998.; Donbaz V. "One Neo-Assyrian Text from Kasane Höyük" NABU s.4-84. 1999.; Donbaz, V. "The Eponym of Urad-Šerūa Son of Aşşur-bāni" NABU s.3-55. 2001; Donbaz, V., "One Neo-Assyrian Text of Unknown Provenance" NABU s.4-90. 2002.; Donbaz, V., "Two Brick Inscriptions belonging to Sennacherib, the Assyrian King" NABU, s.4-107. 2003; Donbaz, V., "Asur Kralı Sanherib'e "İ.Ö. 705-681" ait İki Yazılı Tuğla" Tuliya I s.45-49. 2005.; Donbaz, V., About the līmu Ha/iyaşayū/e" NABU s.4-63. 2007.
- ***** Taşyürek, O. Aytuğ, A arock relief of Shalmaneser III on the Euphrates, Iraq 41, 1979, s.47-53.; Schuzman, J. J. Ziyarettepe / Tuşhan / Upper Tigris, California University, London. 2007.; Donbaz, V, "Two Neo-Assyrian Stelae in the Antakya and Kahramanmaraş Museums, ARRIM 8, Toronto.; Borger, R. "Die Inschriften Asarhaddons Königs von Assyrien" AfO, 9, s.1-133.; Delaporte L. Malatya, Arslantepe I, Paris. 1940.; Hawkins, J. D. "The Political Geography of North Syria and South-East Anatolia in the Neo-Assyrian Period, London. 1995.; Akyüz, F. "Yeni Asur Döneminden Yeni Bir Limmu Adı ve Tarihi Üzerine Değerlendirme", Archivum Anatolicum, 13/1, 2019.
- ***** Köroğlu, K. Üçtepe I / Üçtepe ve Çevresinin Yeni Asur Dönemi Tarihi Coğrafyası, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara. 1998.; Gökçek, L. G., Asurlular, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara. 2015.; Yıldırım, Nurgül, "Yeni Asurca Belgelerde Geçen Amēdi Şehri" DTCF Dergisi, Cilt, LII. Sayı, 2. Ankara. 2012.

Yeni arkeolojik çalışma ve yüzey araştırmaları neticesinde özellikle Doğu ve Güneydoğu bölgelerimizden Asur Dönemini yansıtan yeni belgeler elbette ki bekleyeceğiz. Ülkemizin kültür temsilcileri ve akademisyenlerine önemli bir görev düşmektedir. Bu görev, ülkemizde çıkan çiviyazılı belgelerin kimler tarafından ve nasıl yayınlanacağı ile ilgili milli bir bakışla çözüm arayışlarının ortaya konması meselesidir. Yani, bulunan belgeler öncelikle Türk bilim insanları tarafından yayınlanabilmeli ve öncelik bu ülkenin çocuklarında olmalıdır. Çoğu zaman Eskiçağ dillerine hâkim olmayan bazı araştırmacıların yanlarına yabancı bir bilim insanı ismi koyarak yayınlar yaptığı gözlenmektedir. Buradan açıkça görülüyor ki müzelerden orijinal çiviyazılı belgeler yayın hakkı alınarak yabancılara servis ediliyor ve ortak yayın adı altında bilimsel yayınlar ortaya çıkıyor. Bu yayınlardaki Türk araştırmacının adı biraz formalite icabı koyulmuş gibi bir algı yaratıyor. Müzelere bu türden yayın hakkı müracaatı yapılırken, müracaat eden kimsenin çalışma alanı ve kapasitesi ile ilgili bir ön araştırma yapmak elzemdir ve mecburidir. Bu vatanseverlik ile ilgili bir görevdir. Bürokrasinin bu tür çalışmalarda daha titiz olacağını umuyoruz. Asur çalışmalarının ülkemizin tarihi coğrafyası, kültür tarihi ve dönemin siyasi yapılanması ile ilgili daha iyi bilgiler ortaya koyacağını ümitle bekliyoruz.